

ГЕОГРАФІЯ
«УКРАЇНА У СВІТІ: ПРИРОДА, НАСЕЛЕННЯ»
8 КЛАС
(70 години, 2 години на тиждень)

№	Дата	Зміст уроку	Домашнє завдання	Прим.
ВСТУП (2 години)				
1		Об'єкти вивчення і методи досліджень фізичної та суспільної географії України. Джерела географічної інформації. Інструктаж з БЖД (інструкція з БЖД № 20).	§ 1 (підручник Г.Д.Довгань «Географія», «Ранок», Харків, 2016). Виконати практичне завдання до параграфу. Знайти версії походження українського герба.	
2		Географічні відомості про територію України в минулому. Сучасні географічні дослідження.	§ 2. Виконати практичне завдання до параграфу.	
Розділ І. ГЕОГРАФІЧНА КАРТА ТА РОБОТА З НЕЮ (7 годин)				
Тема 1. ГЕОГРАФІЧНА КАРТА (4 години)				
3		Географічна карта. Елементи карти, картографічні проекції та види спотворень на географічних картах.	§ 3. Виконати практичне завдання до параграфу.	
4		Класифікація карт. Способи зображення географічних об'єктів та явищ на картах.	§ 4. Виконати практичні завдання №№1-2 до параграфу.	
5		Зображення України в картографічних творах. Навчальні карти й атласи. Національний атлас України, електронні карти. Картографічні Інтернет-джерела. Геоінформаційні та сучасні навігаційні системи.	§ 5. Виконати завдання для самостійної роботи №№ 1-2 до параграфу.	
6		Діагностична робота.	Повторити §§ 1-5.	ДР
Тема 2. ТОПОГРАФІЧНІ КАРТИ (3 години)				
7		Топографічні карти. Читання та практичне використання топографічних карт. Плани міст, схеми руху транспорту.	§ 6. Скласти кросворд «Топографічні карти».	
8		Практична робота №1 (оцінювана). Визначення напрямків, відстаней, площ, географічних і прямокутних координат, висот точок за топографічною картою.	§ 7. Повторити § 6. Провести дослідження «Прокладання маршрутів за топографічною картою та їх обґрунтування».	
9		Практична робота №1 (оцінювана). Визначення напрямків, відстаней, площ, географічних і прямокутних координат, висот точок за топографічною картою (закінчення). Узагальнення знань учнів з розділів «Вступ», «Географічна карта та робота з нею».	Повторити §§ 6-7.	ОПР ТО1
Розділ ІІ. ГЕОГРАФІЧНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ (5 годин)				
Тема 1. УКРАЇНА НА ПОЛІТИЧНІЙ КАРТІ ЄВРОПИ І СВІТУ (2 години)				
10		Політична карта світу, її елементи та процес формування. Державний лад: форми правління та адміністративно-територіальний устрій країн. Державний лад в Україні. Геополітика.	§ 8. Виконати практичні і самостійні завдання до параграфу.	

11		Географічне положення (фізико-географічне, економіко-географічне, політико-географічне). Державна територія України. Державні кордони, розміри території, крайні точки, географічні центри країни та Європи. <i>Практична робота №2.</i> Позначення на контурній карті кордонів і назв сусідніх держав, крайніх точок, географічних центрів України та Європи; визначення координат точок, протяжності території країни в градусах і кілометрах.	§ 9. Провести дослідження «Порівняльна оцінка географічного положення України з країнами світу» (на вибір).	
----	--	--	---	--

Тема 2. ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ (1 година)

12		Територіальні зміни меж України з ХХ ст. Особливості сучасного адміністративно-територіального устрою, його проблеми та шляхи вдосконалення на різних територіальних рівнях.	§ 10. Виконати практичні та самостійні завдання до параграфу.	
----	--	---	---	--

Тема 3. УКРАЇНА НА КАРТІ ГОДИННИХ ПОЯСІВ (2 години)

13		Міжнародна система відліку часу. Годинні пояси. Місцевий час. Поясний час. Літній час. Особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу. Час в Україні.	§ 11. Провести дослідження «Планування маршруту мандрівки країнами світу, з визначенням різниці в часі в них порівняно з київським».	
14		<i>Практична робота №3.</i> Аналіз карти годинних поясів світу. Розв'язування задач на визначення часу. Узагальнення знань учнів з розділу «Географічний простір України».	Повторити § 11.	ТО2

Розділ III. ПРИРОДНІ УМОВИ І РЕСУРСИ УКРАЇНИ (35 годин)

Тема 1. РЕЛЬЄФ, ТЕКТОНІЧНА ТА ГЕОЛОГІЧНА БУДОВА, МІНЕРАЛЬНІ РЕСУРСИ (7 годин)

15		Загальні риси рельєфу України. Форми земної поверхні. Простягання низовин, височин, гір, річкових долин. Карта «Фізична поверхня». <i>Практична робота №4.</i> Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) зв'язків між тектонічними структурами, рельєфом, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України.	§ 12. Зробити постер «Форми рельєфу України».	
16		Тектонічна будова України. Основні тектонічні структури. Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Карта «Тектонічна будова». <i>Практична робота №4.</i> Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) зв'язків між тектонічними структурами, рельєфом, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України (продовження).	§ 13. <i>Випереджальне завдання:</i> підготуйте короткі повідомлення про розвиток природних умов на Землі в архейську, протерозойську, палеозойську, мезозойську, кайнозойську ери, а також за темою: «Де і чому в Україні відбуваються землетруси. Сейсмічно активна зона гір Вранча в Румунії».	
17		Геологічна історія Землі. Геологічне літочислення. Геологічні ери. Геологічна будова України.	§ 14. Виконати практичне завдання до параграфу.	

		<i>Практична робота №4.</i> Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) зв'язків між тектонічними структурами, рельєфом, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України (продовження).		
18		Особливості природних умов території України у різні геологічні ери. Дослідження П. Тутковського. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини.	§ 15. Провести дослідження «Історія геологічних досліджень території України Г.Капустіним, В.Зуєвим, В.Вернадським, В.Бондарчуком (на вибір)».	
19		Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфоутворюючі чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини.	§ 16. Виконати практичне завдання до параграфу.	
20		Корисні копалини України. Класифікація за використанням, географія, закономірності поширення. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобутку вугілля, нафти, газу, «сланцевого газу» торфу, горючих сланців. <i>Практична робота №4.</i> Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) зв'язків між тектонічними структурами, рельєфом, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України (продовження).	§ 17. Виконати практичне завдання до параграфу.	
21		Рудні та нерудні корисні копалини: басейни, райони залягання та видобутку. Мінеральні води та грязі. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів. Особливості геологічної будови, рельєфу та мінеральних ресурсів своєї місцевості. <i>Практична робота №4.</i> Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) зв'язків між тектонічними структурами, рельєфом, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України (закінчення). Узагальнення знань учнів з тем «Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси».	§ 18. Виконати практичне завдання до параграфу.	ТОЗ
Тема 2. КЛІМАТ І КЛІМАТИЧНІ РЕСУРСИ (6 годин)				
22		Кліматотвірні чинники: (сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня) та їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії в атмосфері і на земній поверхні. Властивості повітряних мас, що впливають на територію України. Атмосферні фронти, циклони та антициклони. Кліматичні показники: температура, вологість повітря, опади, коефіцієнт зволоження та їх розподіл в Україні. Річний та сезонний хід кліматичних показників.	§ 19. Виконати практичне завдання до параграфу.	
23		Клімат України. Відображення його показників на кліматичній карті.	§ 20. Виконати практичне завдання до параграфу.	

24		Практична робота №5. Визначення вологості повітря за заданими показниками. Практична робота №6 (оцінювана). Визначення причин відмінностей кліматичних показників різних регіонів України за аналізом кліматичної карти.	Повторити §§ 19-20.	ОПР
25		Сезонні погодні умови. Несприятливі погодно-кліматичні явища.	§ 21. Дослідити вплив сезонних погодних умов на життя родини (дослідження).	
26		Прогноз погоди. Кліматичні ресурси. Метеорологічна служба. Б.Срезневський - організатор метеослужби в Україні. Прогноз погоди за даними синоптичної карти, народними прикметами.	§ 22. Провести дослідження «Прогнозування погоди за народними прикметами та порівняння з прогнозом в інтернет-джерелах, ЗМІ». Підготуватись до контрольної роботи.	
27		Контрольна робота №1. Узагальнення знань учнів з теми «Клімат і кліматичні ресурси».	Повторити §§ 19-22.	КР ТО4
Тема 3. ВОДИ СУХОДОЛУ І ВОДНІ РЕСУРСИ (5 годин)				
28		Склад вод суходолу. Поверхневі води. Річки. Будова річкової долини: річище, заплава, тераси, меандри. твердий стік.	§ 23. Виконати практичне завдання до параграфу.	
29		Основні річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки. Характер течії. Падіння, похил річки. Вплив клімату на формування річкової системи. Живлення і режим річок, густота річкової мережі. Річковий стік, витрати води. Практична робота №7. Позначення на контурній карті назв найбільших річок, озер, водосховищ, каналів, позначення боліт України.	§ 24. Виконати практичне завдання до параграфу. Зробити фото колаж «Річки України».	
30		Озера, їх типи; особливості водного режиму. Практична робота №7. Позначення на контурній карті назв найбільших річок, озер, водосховищ, каналів, позначення боліт України (продовження).	§ 25 (частина I). Виконати практичне завдання до параграфу. Випереджальне завдання: підготувати презентацію «Підземні води».	
31		Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Практична робота №7. Позначення на контурній карті назв найбільших річок, озер, водосховищ, каналів, позначення боліт України (закінчення).	§ 25 (частина II). Виконати практичне завдання до параграфу.	
32		Підземні води. Основні артезіанські басейни України. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони. Води суходолу своєї місцевості.	§ 26. Виконати практичне завдання до параграфу.	
Тема 4. ҐРУНТИ ТА ҐРУНТОВІ РЕСУРСИ (2 години)				
33		Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти, родючість. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Дослідження В. Докучаєва. Карта «Ґрунти». Ґрунтові ресурси України. Ґрунти своєї	§ 27. Провести дослідження «Вплив людини на родючість ґрунтів».	

		місцевості. Зміни ґрунтів в результаті господарської діяльності. Заходи з раціонального використання і охорони ґрунтових ресурсів. Інструктаж з БЖД (інструкція з БЖД № 20).		
34		<i>Практична робота №8.</i> Порівняльний аналіз різних типів ґрунтів України.	Повторити § 27. Випереджальне завдання: підготувати повідомлення Червонв та Зелена книги України.	
Тема 5. РОСЛИННІСТЬ (1 година)				
35		Різноманітність рослинності. Закономірності поширення рослинного покриву в Україні. Рослинні угруповання. Червона та Зелена книги України. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Рослинність своєї місцевості.	§ 28. Виконати практичне завдання до параграфу.	
Тема 6. ТВАРИННИЙ СВІТ УКРАЇНИ (1 година)				
36		Різноманітність тваринного світу. Закономірності поширення тваринного світу в Україні. Тварини, занесені до Червоної книги України. Вплив людини на тваринний світ. Тваринні ресурси України, заходи з їх відтворення і охорони. Тваринний світ своєї місцевості. Узагальнення знань учнів з тем «Води суходолу і водні ресурси», «Ґрунти та ґрунтові ресурси», «Рослинність» та тваринний світ України».	§ 29. Виконати практичне завдання до параграфу.	ТО5
Тема 7. ЛАНДШАФТИ УКРАЇНИ (11 годин)				
37		Ландшафт як просторово-цілісна система.	§ 30. Виконати практичне завдання до параграфу.	
38		Районування природних ландшафтів, їх відображення на картах. Антропогенні ландшафти. Карта «Ландшафти». Дослідження К.Геренчука.	§ 31. Виконати практичне завдання до параграфу.	
39		Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України. Зона мішаних і широколистих лісів.	§ 32. Зробити інфографіку «Рівнинні ландшафти України».	
40		Лісостепова зона України.	§ 33. Виконати практичне завдання до параграфу.	
41		Зона степів України. Використання та охорона рівнинних ландшафтів.	§ 34. Провести дослідження «Ландшафти своєї місцевості, їх освоєння і використання. Виявлення ландшафтів у світі, що мають схожість з ландшафтами України».	
42		Практична робота №9 (оцінювана). Складання порівняльної характеристики природних зон України (за вибором).	Повторити §§ 30-34.	ОПР
43		Гірські ландшафти України, особливості їх зміни з висотою. Українські Карпати.	§ 35. Виконати практичне завдання до параграфу.	
44		Гірські ландшафти Карпат. Охорона ландшафтів гірських областей.	§ 36. Виконати практичне завдання до параграфу. Випереджальне завдання:	

			Підготувати презентацію «Кримські гори».	
45		Кримські гори, використання та охорона ландшафтів.	§ 37. Виконати практичне завдання до параграфу.	
46		Чорне море.	§ 38. Випереджальне завдання: підготувати слайд-шоу «Азовське море».	
47		Азовське море.	§ 39. Виконати практичне завдання до параграфу.	

Тема 8. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ (3 години)

48		Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення України.	§ 40. Виконати практичне завдання до параграфу.	
49		Природно-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. <i>Практична робота №10.</i> Позначення на контурній карті об'єктів природно-заповідного фонду України.	§ 41. Провести дослідження «Зміни природи своєї місцевості під впливом діяльності людини» або «Вплив компонентів природи на здоров'я людини».	
50		Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Природно-заповідні об'єкти своєї місцевості. Природокористування в умовах сталого розвитку. Узагальнення знань учнів з тем «Ландшафти України» та «Природокористування».	§ 42. Виконати практичне завдання до параграфу. Повторити §§ 30-42.	ТО6

Розділ IV. НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ (12 годин)

Тема 1. ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА СТАТЕВО-ВІКОВИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ СВІТУ ТА УКРАЇНИ (3 години)

51		Кількість населення в світі та Україні. Чинники, що впливають на кількість населення: природний рух. Зміна кількості населення в світі та Україні.	§ 43. Виконати практичне завдання до параграфу. Скласти схему «Родовід моєї родини».	
52		Статевовіковий склад населення світу й України. Тривалість життя населення. Регіональні відмінності демографічних процесів. Дослідження П.Чубинського. Демографічна політика. Практична робота №11 (оцінювана). Аналіз статево-вікових пірамід України та окремих країн світу.	§ 44. Виконати практичне завдання до параграфу.	ОПР
53		Механічний рух населення: причини і види міграцій, основні напрямки міграційних потоків у світі та Україні. Міграційна політика держав. Українська діаспора. <i>Практична робота №12.</i> Обчислення показників природного та механічного руху населення в різних регіонах України (закінчення).	§ 45. Виконати практичне завдання до параграфу. Підготувати повідомлення «Розселення людей по Земній кулі».	

Тема 2. РОЗСЕЛЕННЯ (3 години)

54		Густота населення. Територіальні відмінності густоти населення у світі й Україні.	§ 46. Виконати практичне завдання до параграфу.	
55		Міське і сільське населення. Урбанізація, причини, що її зумовлюють. Міські агломерації. Мегаполіси. Світові міста. Субурбанізація. Хибна урбанізація.	§ 47. Виконати практичне завдання до параграфу. Зробити слайд-шоу «Найбільші міста України».	
56		Міське й сільське населення України. Відмінності в рівнях і темпах урбанізації в Україні і світі.	§ 48. Виконати практичне завдання до параграфу.	
Тема 3. ЕТНІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ (2 години)				
57		Етноси. Найпоширеніші мовні сім'ї. Однонаціональні та багатонаціональні країни.	§ 49. Виконати практичне завдання до параграфу. Випереджальне завдання: зробити інфографіку «Національний склад населення України».	
58		Національний склад населення України: особливості та регіональні відмінності. Національні меншини та етнічні групи, основні райони розселення.	§ 50. Виконати практичне завдання до параграфу.	
Тема 4. РЕЛІГІЙНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ (1 година)				
59		Релігія як явище культури. Світові релігії. Регіональні відмінності релігійних вірувань в Україні.	§ 51. Виконати практичне завдання до параграфу.	
Тема 5. ЗАЙНЯТИСТЬ НАСЕЛЕННЯ У СВІТІ Й В УКРАЇНІ (3 години)				
60		Трудові ресурси. Кількість і якість трудових ресурсів.	§ 52. Виконати практичне завдання до параграфу.	
61		Економічно активне населення. Зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення.	§ 53. Виконати практичне завдання до параграфу.	
62		Контрольна робота №2. Узагальнення знань учнів з розділу «Населення України та світу».	Повторити §§ 43-53.	КР ТО7
Розділ V. ПРИРОДА ТА НАСЕЛЕННЯ СВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕГІОНУ (7 годин)				
Тема 1. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ, АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ, ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ (1 година)				
63		Географічне положення, адміністративно-територіальний устрій, історія формування і розвитку.	Опрацювати матеріали уроку.	
Тема 2. ПРИРОДА РЕГІОНУ (3 години)				
64		Особливості природних умов і ресурсів	Опрацювати матеріали уроку. Створити постер «Моя мала Батьківщина».	
65		Особливості природних умов і ресурсів	Опрацювати матеріали уроку.	
66		Природокористування. Об'єкти природно-заповідного фонду.	Опрацювати матеріали уроку.	
Тема 3. НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНУ (3 години)				
67		Кількість та структура населення. Етнічний склад.	Опрацювати матеріали уроку. Створити постер «Мої земляки».	
68		Особливості зайнятості населення.	Опрацювати матеріали уроку.	
69		Ознайомлення з об'єктами природи своєї місцевості (екскурсія-дослідження).	Повторити матеріали уроків №№ 63-69.	ТО8

		Узагальнення знань учнів з розділу «Природа та населення свого адміністративного регіону».		
70		<i>Узагальнююче повторення «Україна у світі: природа, населення»</i>	Повторити матеріали за курс «Україна у світі: природа, населення»	

Календарне планування склав Белоножко О.В.